

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Plzeň 2023

Jitka Sohrová

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

POHLEDY URBEXU

Jitka Sohrová

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Multimediální design
Specializace Užitá fotografie

Bakalářská práce

POHLEDY URBEXU

Jitka Sohrová

Vedoucí práce: MgA. Radovan Kodera
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jitka SOHROVÁ**
Osobní číslo: **D20B0212P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimediální design, specializace Užitá fotografie**
Téma práce: **INTERPRETACE ARCHITEKTURY**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Soubor fotografií zobrazující vybraný architektonický objekt (budova, most, technická stavba) nebo urbanistický celek (část města, industriální komplex, vesnice) výtvarným způsobem. Důraz bude kladen na vlastní subjektivní přístup a výtvarné a emocionální pojetí. Vytvořena bude série minimálně 20 fotografií pro specializovaný magazín, (Art & Antiques, Architekt, Éra, Fotograf...), případně pro samostatnou publikaci, řazených do obsahově i obrazově působivého celku včetně fotografie na titulní stranu. Ze souboru bude vybráno 10 fotografií výstavního formátu pro výstavní prezentaci.

Tvůrčí záměr: Záměrem práce je vytvoření ucelené série fotografií architektury s tvůrčím přesahem.

Způsob realizace: Téma bude zpracováno pomocí různých digitálních přístrojů.

Cíl: Cílem práce je vytvořit ucelenou sérii fotografií prezentující osobní pohled na architekturu.

Předpokládaný charakter výstupu: Formát a provedení výstupu vyplyne v průběhu zpracování. Výstavní soubor bude obsahovat 10 originálních fotografií, který bude doplněn o publikaci prezentující 20 fotografií z finální série. Součástí bude i portfolio dokumentující vývoj finálního díla s minimálním počtem 30 fotografií.

Rozsah původní zprávy: Rozsah původní zprávy bude minimálně 10 normostran.

Rozsah teoretické části: **minimálně 10 normostran textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

SONTAG, Susan. O fotografii. Paseka, Barrister & Principal, 2002. ISBN 80-7185-471-9.
BERGER, John. Způsoby vidění. Labyrint, 2016. ISBN: 978-80-87260-78-4
GOODWIN, Marc. Architecture's discursive space : photography. Aalto University, 2016. ISBN: 978-952-60-6881-7
SCHULZ, Adrian. Architectural Photography, 3rd Edition: Composition, Capture, and Digital Image Processing. ROCKY NOOK, 2015. ISBN: 978-1-937538-76-7

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Radovan Kodera**
Katedra výtvarného umění

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2023**

L.S.

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 8. září 2022

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2023

.....
podpis autora

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala Radovanu Koderovi za odborné vedení této bakalářské práce. Také bych ráda poděkovala Štěpánu Grygarovi, Vojtěchu Aubrechtovi a Libuši Jarcovjáčkové za užitečné a cenné názory při realizaci prací během mého bakalářského studia. Dále bych chtěla poděkovat Davidu „Horset“ Hudečkovi za možnost osobní prohlídky Zámku Ptení s příjemným informativním komentářem.

Velký dík patří mým přátelům a rodině za jejich podporu, a hlavně Dominiku Stárkovi, který mi byl partnerem na průzkumech urbexních míst, díky kterému jsem se cítila bezpečněji ve sklepech, pod rozpadajícími se stropy nebo při nálezech známek přebývání lidí na těchto místech.

OBSAH

1.	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	9
2.	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	12
3.	CÍL PRÁCE, PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY	14
	3.1 Cíl práce	14
	3.2 Proces přípravy	16
	3.3 Proces tvorby.....	26
4.	POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	28
	4.1 Popis díla	28
	4.2 Technologická specifika	29
	4.3 Přínos práce pro daný obor.....	30
5.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	31
6.	RESUMÉ	33

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Mé dětství se odehrálo v období technologického rozkvětu, kdy fotografie začínaly být pořizovány digitálně na telefony a malé kompaktní fotoaparáty. Analogový film jako takový jsem vůbec neznala. V naší rodině byla fotografie využívána za účelem dokumentace rodinných akcí. Tehdy jsem si neuvědomovala, že fotografie mohou mít i uměleckou hodnotu, neboť žádný člen mé rodiny nevykazoval zájem v kreativní oblasti. Matka i otec se pohybují v ekonomickém oboru, což bylo očekáváno i ode mne. Jediná osoba u nás, která ráda fotila ony akce byl otec mého otce, vždy měl u sebe kompaktní filmový fotoaparát Canon Prisma II, který mi byl od něj minulý rok darován, poté co jsem se začala zajímat o filmovou fotografii.

Myslím, že díky tomu, že jsme doma pořizovali fotografie digitálně ve velkém počtu, byla možnost okamžitého přístupu k vyfocenému obrazu, preferuji fotografii digitální. Když opomenu nezměrné množství digitálních fotografií, které jsem jako dítě nafotila na své telefony, jsem se k fotografii dostala poprvé až na umělecké základní škole ve fotografickém kroužku. Fotili jsme na film přes *kameru obscuru* vytvořenou z krabičky od sirek a filmy pak vyvolávaly. Avšak po pár měsících jsem ale s kroužkem musela skončit, jelikož jsme se přesunuli k fotografiím digitálním, na které bylo potřeba kvalitní digitální kamery, kterou si má rodina tenkrát nemohla dovolit.

Jako dítě jsem velmi kreslila, tvoření mě bavilo, byl to můj útek od tehdejšího dění. Díky podpoře mé učitelky výtvarné výchovy jsem se rozhodla studovat na umělecké střední škole Designu a Módy v

Prostějově. Přes obrovskou nabídku specializací v rámci multimediálního oboru, od produktového designu až po animaci, mě v druhém ročníku zaujal zejména předmět fotografie. Má matka i babička vnímaly můj zájem o fotografii, a tak mi před fotografickým plenérem, v roce 2018, mi byl pořízen fotoaparát Canon 200D, se kterým fotím dodnes. Lukáš Andryšek, který předmět fotografie vedl, se ale spíše zajímal o technickou stránku fotografie, a tak jsem pro rady chodila k panu Bc. Tomáši Petříkovi. Ten mi ukázal, jak správně nastavit osvětlení a blesky a podporoval mě ve tvůrčím procesu. V této době jsem brala fotoaparát snad všude a fotila vše, co jsem viděla. Poté, co jsem nastoupila na tuto univerzitu, se mi v podstatě splnil sen a cíl, kterým bylo studium na vysoké umělecké škole. Tato univerzita mě nesmírně posunula ať už jako člověka, tak jako umělce. Naučila jsem se, že fotografie může být i umělecká, že to může být vyjádření sebe samé. Věřím, že díky tomuto studiu jsem se přiblížila fotografii více a zájem o ni u mě jen vzrůstal. Pod vedením pana učitele MgA. Radovana Kodery jsem se zde také naučila pracovat s analogovou fotografií. Kromě darovaného kompaktního fotoaparátu Canon Prisma II od svého dědečka jsem si rovněž poříдила filmovou zrcadlovku Canon AE-1. Ač má pro mne analogová fotografie určité kouzlo a její tvorba mě baví, je finančně mnohem náročnější než fotografie digitální, kterou proto také díky tomuto faktu preferuji.

Vždy jsem myslela, že mé práce jsou o lidech, a proto v mých fotografiích jsou lidé. Při analýze svých tvůrčích výsledků jsem si ale uvědomila, že všechna díla jsou svým způsobem o mě. Zobrazují mé pocity, mé vyjádření na určité téma, můj subjektivní pohled. K vyjádření sebe samé často používám druhé osoby jako předmět

mých fotografiích.¹ V žánru dokumentární fotografie naopak spíše pouze dokumentuji, co vidím.²

Díla z prvního ročníku jsou velice pochmurné, doslova až křičí mým tehdejší mentálním stavem.³ Ač z počátku roku 2022 můžou působit čistě dokumentárně, jedná se o dokumentaci mě samé a mého osobního pohledu.⁴ Díla z třetího ročníku naopak zobrazují můj tehdejší špatný zdravotní stav.⁵ I téma bakalářské práce je svým způsobem o mě, o mém pohledu na tyto rozpadající se budovy. Při tomto uvědomění se mi v podstatě otevřeli oči a mé dosavadní dílo začalo dávat jako celek větší smysl.

¹ Viz obrazová příloha 1

² Viz obrazová příloha 2

³ Viz obrazová příloha 3

⁴ Viz obrazová příloha 4

⁵ Viz obrazová příloha 5

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Proces pořízení svých snímků ráda plánuji, vždy mám určitou představu, jak chci, aby snímek vypadal, ale na místě se vždy spíše přizpůsobím situaci a jdu po pocitech, a tak jsou mé fotografie většinou spontánní. Výběr tématu bakalářské práce byl relativně náhodný, jelikož věřím, že na většinu témat mám nějaký názor, který můžu světu sdělit.

Neměla jsem přímo nápad, či myšlenku, jak téma zpracovat, avšak myslím, že prvním impulsem pro zvolení tématu „Interpretace Architektury“ byl vyvolán prodejem a rozhodnutím o zbourání Areálu ústředních ženíjných skladů Nový Svět v Olomouci, tzv. „kasáren“. Byla jsem tam za život jen jednou. Mý přátelé toto místo, ač pověstné bezdomovci a narkomany, navštěvovali pro fotografie nebo jen aby utekli od tehdejšího dění. Nesmírně mě toto místo zaujalo a chtěla jsem jej zdokumentovat. Bohužel mi čas nepřál a velká část areálu byla již na konci léta roku 2022 zbořena. Tato skutečnost posílila můj zájem o tyto stavby, které podléhají času, počasí a jejich existence může být i díky lidem velice pomíjivá. Myslela jsem si, že práce s architekturou bude jednodušší než práce s lidmi, ale bohužel jsem se mýlila. Výzkum tohoto tématu zahrnoval mnohem více než jen stisknutí spouště fotoaparátu v opuštěných budovách.

Když zavzpomínám do svých počátků s fotografií, pracovala jsem na souboru fotografií v předmětu fotografie na střední škole nazvaného „*Stíny a zákoutí*“⁶, který zachycoval mé pohledy na budovy a architekturu v Prostějově. Tento soubor byl součástí mého prezentovaného portfolia při přijímacím řízení na univerzitu. Tvorba

⁶ Viz obrazová příloha 6

těchto fotografií mi tenkrát přinášela určitou volnost v tvorbě. Architektura nás obklopuje na každém kroku, a proto se v mé tvorbě nezávisle na podnětu vyskytla, například v díle, ve kterém se vyskytuje je nepochybně „*Unfamiliar Familiarity*“⁷. Zmíněný soubor byl vytvořen nahodilým a volným způsobem a přinášel mi určitý komfort. Myslím, že tyto pozitivní pocity, co mám spojené s architekturou, svým způsobem ovlivnily mé rozhodnutí při volbě tématu.

⁷ Viz obrazová příloha 7

3. CÍL PRÁCE, PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

3.1 Cíl práce

Jak napovídá název práce "POHLEDY URBEXU", mým cílem je zachytit snímky, které prezentují můj osobní pohled na architekturu. Fotografie jsou výsledkem mého průzkumu opuštěných staveb, které mě zaujaly.

Snažila jsem se vytvořit fotografie, které zobrazují můj vlastní subjektivní pohled na urbexní architekturu. Hlavním záměrem bylo, aby fotografie zachycovali to, kam zamíří můj pohled při zkoumání těchto staveb. Dílo tak dává divákovi možnost nahlédnout do míst přes mé oči. Jak říká Zbořilová, architektura je hranicí mezi bezpečím vnitřku a nejistotou vnějšku.⁸ Architektura, kterou zobrazuji, je ale přesným opakem – nejisté stropy, klenby, schody, temné místnosti.

Jedním z mých osobních cílů bylo překonat strach do těchto objektů vkročit. Celý život jsem se těmito budovám vyhýbala a strach mých rodičů o mé bezpečí, který doteď přetrvává, se na mě nesmírně podepsal. Pasivně se snažím být na sebe opatrná, někdy až přehnaně. Opuštěné stavby jsou pověstné bezdomovci, narkomany, rozbitým sklem nebo možným zřícením stropů. Tato práce mi dala určitou záminku tento strach překonat, přeměnit jej na zájem a adrenalin.

Na místech, která jsem prozkoumávala, jsem našla osobní věci lidí, např. kufr, kočárky, tabák, jehly i biologický materiál. Tyto věci jsou neodmyslitelnou součástí urbexní architektury a nebudu lhát, když řeknu, že život, který v těchto opuštěných budovách nadále existuje, nás nutí k zamyšlení. Myslím si, že jako lidé vždy najdeme

⁸ ZBOŘILOVÁ, Zuzana. *Současná česká a slovenská fotografie architektury: Subjektivní tendence*. S. 4.

způsob, jak využít opuštěná místa a budovy, a tato skutečnost je pro mne nesmírně zajímavá. Vždy se ptám, co mohu na daném místě najít, a vždy mě udivuje tichá působivost těchto budov, které vyzařují historii a život, jež se v nich odehrál.

3.2 Proces přípravy

Před zahájením jakéhokoli tvůrčího procesu jsem se nejprve rozhodla provést výzkum týkající se těchto opuštěných budov. Toto téma pro mne představovalo neznámou oblast a během mého zkoumání jsem zjistila, že tvorba fotografií a průzkum opuštěných nebo jinak nevyužívaných budov má svou komunitu i pravidla.

Jedná se o tzv. Urban exploration, zkráceně urbex, což je anglický výraz pro průzkum města. Jak v České republice, tak v zahraničí má urbex své příznivce a fanoušky. Bohužel nese i negativní pověst. Infiltrace do opuštěných cizích objektů může být ze zákona považována za přestupek či trestný čin, pokud se jedná o násilné vniknutí do objektu. Praktikování urbexu proto zahrnuje určitá pravidla, aby se lidé vyhnuli konfliktům se zákonem, neboť jejich záměrem je pouze průzkum bez jakéhokoliv narušení.

Přísluví „*Neodnášejte si nic než fotografie, nezanechávejte nic než stopy.*“, je parafráze jednoho z pravidel. Na základě několika internetových zdrojů jsem dala dohromady určitá pravidla, která se vždy, v doporučení, jak začít s urbexem, opakují.

1. **Nikdy se nevloupejte do budovy či na pozemek.** Pověštinou opuštěné budovy mají otevřená okna, dveře nebo zřícené celé stěny, které můžou posloužit jako vchod. Nikdy byste neměli rozbít okna nebo se jakýmkoliv násilím snažit do budovy dostat. Násilné vniknutí do budovy je trestný čin a může budovu poškodit.
2. **Nekrad'te předměty z budov.** Je dost možné, že Vás bude pokoušet myšlenka si něco odnést, přece jen jsou to opuštěné budovy ležící ladem, ale je důležité budovu a jeho historii respektovat. Jedná se o průzkum budovy, ne o zlodějství.

3. **Nevandalizujte místo, ani za případu, že se na místě vandalismus nachází.** Respektujte budovu, kterou prozkoumáváte.
4. **Nesdílejte lokace.** Sdílením lokace veřejně se zvyšuje šance, že místo navštíví i jiní lidé mimo urbexní komunitu a místo může být poškozeno či zničeno.

I když prozkoumávání urbexních objektů může být příjemnou, adrenalinem naplněnou zábavou je důležité si uvědomit, že při urbexu byste se podle zákona mohli dopustit nedovoleného, násilného, vniknutí do objektu (vloupání), neoprávněného (nedovoleného, protiprávního) vniknutí na cizí pozemek či porušování domovní svobody při vniknutí do bytu přes odpor majitele (trestný čin). Aby nedošlo ke konfliktu se zákonem je nutné, se proto řídit výše zmíněnými pravidly a být obeznámen co si můžeme a nemůžeme dovolit. Nikdy nepronikáme do objektů za použití síly, nepřelézáme ploty či jakkoliv objekt neničíme.

Již obeznámena s těmito informacemi jsem se rozhodla pečlivě prozkoumat objekty a zjistit co nejvíce informací pomocí internetu, jelikož jsem měla z této aktivity nesmírný respekt. Mým hlavním a prvním zdrojem informací byla webová stránka: <https://prazdnedomy.cz/>. Komunita figurující za touto doménou zaznamenává budovy, snaží se ovlivnit jejich osud a motivovat zájem okolí o jejich obnovení. Slouží zároveň jako databáze již zaniklých budov. Množství opuštěných, zaniklých budov na této stránce mě nesmírně překvapil. Zpočátku jsem proklikala většinu budov v okolí mého bydliště a hledala historicky i vizuálně zajímavé objekty v dosahu 100 kilometrů. Po nalezení budovy jsem ji vyhledala na mapových službách Google a Seznam. V tomto okamžiku nastalo

první zmatení, neboť jsem se musela naučit číst v satelitních a „street-view“ snímcích. Občas jsem se setkávala s kuriózní situací. Zjistila jsem, že oba portály se výrazně odlišují v dispozici fotografií ze "street-view", přičemž často jsou použity různé snímky, které následují těsně po sobě. Je tudíž možné pozorovat degradaci objektu pouhým posunem mapy o 5 metrů ve „street-view“ režimu. Místa, na které se zaměřuji, prázdné a opuštěné budovy jsou mimořádně citlivé na vlivy počasí a času, což se projevuje na jejich fyzickém stavu. Stavba, kterou jsem spatřila na snímcích od Googlu, již na fotografiích poskytnutých Seznamem byla zcela zřícená.

Obr. 1 - Nejaktuálnější snímky z google.com/maps, zleva doprava: 2014, 2012

Obr. 2 - Snímky z mapy.cz, zleva doprava: 2022, 2021

Po zjištění co nejaktuálnějšího stavu budovy jsem si ověřila pomocí katastru nemovitostí, komu budova patří, jestli se kolem ní nachází další objekty, které s ní souvisí a zda mají stejného vlastníka.

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala 4 objekty a to:

Zámek Ptení

„Rozlehlý pozdně renesanční patrový zámek s okrouhlými věžemi v nárožích, postaven pravděpodobně počátkem 17. století Hynkem Šarovcem. Zámek často měnil majitele. Vlastněn rodem Miniattiů či klášterem klarisek v Olomouci. Za nich zámek značně zchátral, využíván byl jen k hospodářským účelům a jeho údržba byla zanedbávána. Hospodářské využití si zámek udržel i za dalších majitelů. Při pozemkové reformě převzal roku 1925 zámek stát a od něj jej roku 1936 koupilo město Prostějov. Ani v následujících desetiletích mu však nebyla věnována náležitá péče.“⁹

Zámek byl v roce 2022 odkoupen novým majitelem Davidem Hudečkem, kterého jsem kontaktovala. Domluvili jsme na se osobní prohlídce. Provedl mě zámkem, sklepením, ukázal bývalé prostory městských bytů i divadelní sál, který byl využíván i jako sál kinový. Pověděl mi, jaké má dlouhodobé problémy s budovou, jelikož bez schválení památkářů nemůže vybourat zadržaná okna, dveře či jakkoliv renovovat zámek. V zámku byla na většině místech naprostá tma, proto fotografie vytvořené na tomto místě jsou za pomoci externího blesku. Budova je vzhledově ve špatném stavu, ale má krásné stabilní základy a často i původní výmalbu. David mi pověděl, jaké se stavbou má plány a věřím, že se mu jich podaří dosáhnout. Jelikož osmnáct dní po mé prohlídce veřejně oznámil, že se s památkáři a radními domluvil a „Prosí urbexery, aby se již nesnažili násilím vstupovat do zámku, protože zde započínají práce na renovaci objektu. Prohlídky pro jednotlivce nejsou schopni z kapacitních důvodů zajistit, nicméně zámek bude již letos otevřen u

⁹ Ptení: Dějiny zámku [online]. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/zamek-pteni/texty?tid=3180&pos=1000>

příležitosti pořádání kulturních akcí.“¹⁰ Myslím, že tato skutečnost ukazuje, jak nepravděpodobný osud je těchto staveb. Je dost možné, že mé fotografie mohou být posledními fotografiemi externí osoby zobrazující zámek ve stavu před rekonstrukcí.

Vápenka Grygov

Vápenka se nachází jihovýchodně od zastavěné části obce Grygov. Ojedinelý ostrůvek výstupu devonského vápence byl až do vyčerpání zásob na počátku 70. let minulého století významnou lokalitou. Stávající budova vápenky s kruhovou pecí, postavena dle plánů berlínského stavitele Eduarda Hoffmana, byla dokončena v 70. letech 19. století. Budova vápenky měla 16 komor a byla vybavena úzkorozchodnou drážkou, která umožnila racionální přísun vápence. Koleje ve vápence vedly v oválu kolem pece, odkud se odváželo vápno. V patře nad pecí byl rovněž ovál, odkud se z vozíku vysypávalo uhlí. Vápenická činnost byla v Grygově ukončena na přelomu 60. a 70. let minulého století, kdy byl areál vápenky přeměněn na centrální sklad zemědělského stavebního podniku, který tu fungoval až do roku 1995. Následně objekt vápenky chátral bez zájmu majitelů či veřejnosti. I přes svůj současný zchátralý stav se v objektu vápenky nachází jediná celistvě zachovaná kruhová pec v Olomouckém kraji, která je památkou místního až regionálního významu a historicky i architektonicky hodnotnou stavbou. V současnosti je objekt vápenky bez využití a z bezpečnostních důvodů je veřejnosti nepřístupný.¹¹

¹⁰ Prázdné domy.cz: Zámek Ptení [online]. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://prazdnedomy.cz/domy/objekty/detail/486-zamek-pteni>

¹¹ Vápenka Grygov [online]. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <http://vapenka.grygov.cz/vapenka/>

O vápenku se stará Spolek Za živou vápenku, který vápenku a její parcelu odkoupil. Díky nim proběhli stabilizační a zajišťující práce z důvodu zřícení střechy na severní straně.

proměna vápenky (období od 03/2020 do 09/2020)

Obr. 3 – Proměna Vápenky. Foto Spolek za záchranu a oživení grygovské vápenky

Na parcele vápenky stojí dalších 5 budov v jiném vlastnictví. Na základě mého průzkumu jsem usoudila, že 4 z nich by s vápenkou mohli v minulosti úzce souviset. Mezi budovy, patří například tzv. "tesco" dům, který byl pravděpodobně určen jako šatna pro zaměstnance, a vulkanizační dílna. U třetí a čtvrté budovy nebylo možné přesně určit, k čemu sloužily, avšak jedna z nich vypadala jako bývalá rozvodna elektrické energie. Tato stavba mě mimo vápenku velice zaujala. Okolí budovy bylo volně přístupno a lidé přes pozemek běžně procházeli. Věřím, že se Spolku Za živou vápenku povede vybrat dostatečné finance na obnovení místa. Celé místo působilo tiše, opuštěně, ale tak nějak živě.

Hotel Sloup

Místo této stavby mi bylo doporučeno a na internetu není k dohledání. Jedná se o hotel, možná penzion, poblíž místa přírodních krás. Byl postaven na místě, kde by si určitě našel své zákazníky. Po průzkumu jsem se snažila pomocí map a satelitních snímků najít, kdy byla budova postavena a na základě telefonátu na úřad, jsem zjistila, že stavby byla zahájena v roce 1989. Je to velký, bizarně vypadající objekt.

Jelikož jsem o této budově skoro nic nevěděla, kromě lokace, různě jsem si domýšlela, k čemu která část budovy mohla sloužit. S určitým sebevědomím můžu říct, že se budova dělí na část pro personál a na část pro hosty. Část pro personál obsahuje obytné prostory, sklepy a technickou místnost s velkými nádržemi na vodu. Veškeré pokoje pro zaměstnance byly neomítnuté a vypadalo to, že se k nim dělníci vrátí jako k posledním. Část pro hosty se skládala ze dvou pater. Na každém vedla dlouhá chodba, ke které vedlo nespočet pokojů. Jak schodiště vedoucí mezi patry, tak chodba i pokoje, vše bylo omítnuto, vymalováno a nachystáno pro návštěvníky. V některých pokojích jsem našla i kachličky v koupelnách. Budova byla uprostřed spojená velkou společenskou místností.

Celá budova působila živě s pozůstatky pohybu lidí, vandalismu a různých staveb z rozbitého materiálu. Bylo to opravdu zajímavé sídlo a ráda bych se do něj znovu za nějaký čas podívala, proto nesdělují přímou lokaci. Budova bude pravděpodobně nadále podléhat zkáze, jelikož jsem nikde nenašla, že by se k ní majitel veřejně hlásil či založil transparentní sbírku na záchranu budovy. Myslím, že možným důvodem nedostavění tohoto objektu byl

nedostatek finančních prostředků anebo vysoká hotelová konkurence v okolí.

Toto domýšlení, ty pocity, které v těchto budovách mám a zážitky které si odnáším, jsou pro mne velice důležité. A věřím, že jsou důležité i pro výsledné fotografie. Poslední místo, které jsem se rozhodla do práce zařadit je místo, které jsem sama našla. Takových míst je určitě okolo mne mnoho, ale až s touto prací jsem se začala více rozhlížet a hledat je specificky.

Za Hradiskem

Skupina šesti chátrajících objektů postavené přímo za národní kulturní památkou. Rozlehlé místo s různými stavbami z různých materiálů. Opět jsem neměla žádné informace, jelikož místo na internetu či v databázi opuštěných budov není zapsáno. Na místě jsem byla jednoduše okouzlena. Nedokážu popsat ten pocit na tomto místě a myslím si, že mé pocity hodně ovlivní fakt, že jsem místo našla sama a nevěděla jsem co od něj čekat. První budova se jeví jako stáj či místo pro zvířata. Vedle ní je budova se zřícenou střechou a sklepem. Později jsem v mapách našla, že vedle ní byl ještě jeden větší dům. Další stavbou v komplexu je budova rozdělená na dvě části. Jedna část je sýpka a byla využívána zemědělskou střední školou, která funguje poblíž dodnes. Druhá část budovy se jeví jako prostory školy. Tato část budovy byla v krásném stavu, ale bohužel bylo všude tolik biologického materiálu po životě někoho zde, že jsem zde nevytvořila jedinou fotografii. Naproti této budovy je další budova, v minulosti užívaná střední zemědělskou školou, ve které se chovala drůbež.

Domnívám se, že tento komplex budov představuje příklad toho, jak devastace postupuje místem. Jelikož tato fotografie, kterou

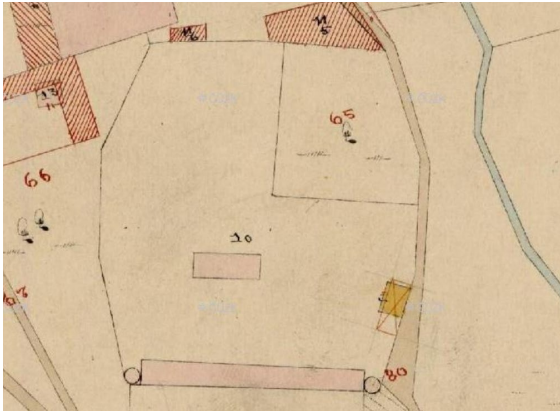
jsem se nakonec rozhodla nepoužít, by nebyla možná ještě minulého roku vyfotit. Na panelech, na kterých jsem stála při tvorbě této fotografie ještě minulý rok stála budova.

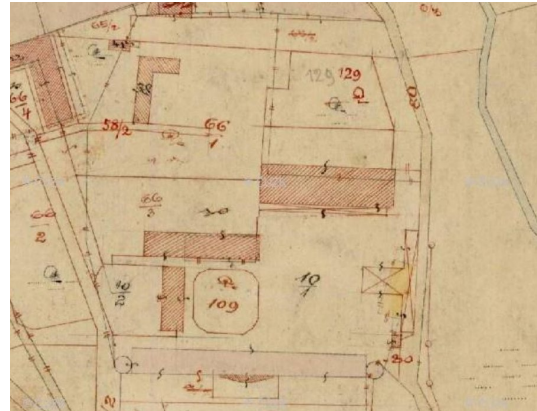
Obr. 4 – Za Hradiskem. Foto vlastní

Rozhodla jsem se zjistit informace o datu výstavby těchto staveb, protože mě zaujalo jejich neobvyklé rozmístění a nedostatek informací o tomto místě, což dále posílilo můj zájem o ně. Dle katastru jsem zjistila, že budov na tomto místě je registrovaných 11. Podle satelitních snímků z Mapy.cz jsem zjistila, že většina z nich stála do roku 2003.

Na mou otázku, kdy byly postaveny, jsem si ale bohužel neodpověděla. Zeměměřický úřad poskytuje interaktivní online databázi starých map. Díky této doméně jsem byla schopna určit možné zahájení stavby budov. Na katastrálních mapách pro Moravu a Slezsko z roku 1888 stojí pouze dvě budovy. Na mapách z roku 1909 už ale stojí budov pět. Z této analýzy soudím, že nejstarší stavby byla postavena před rokem 1888 a většina staveb až na přelomu 19. a 20. století.

Obr. 5 - Katastrální mapy evidenční, 1888

Obr. 6 - Katastrální mapy evidenční, 1909

Vzhled těchto budov nevyprávěl ani z daleka nic o jejich stáří. Myslím, že si vlastně nikdy pořádně neuvědomujeme v jak starých prostorech se pohybujeme a jakou historii oplývají.

3.3 Proces tvorby

Tvorba v těchto budovách byla pro mne naplněna adrenalinem, úžasem a občas i strachem, zejména když jsem narazila na pozůstatky lidského života. Několikrát jsem objevila koutky nebo místnosti plné osobních věcí, ale naštěstí jsem v budovách na nikoho nenarazila. Bezdomovci a narkomani se k těmto místům nějak přirozeně vztahují. Myslím si však, že lidé si vždycky najdou způsob, jak taková místa využít, bez ohledu na to, zda byla opuštěna z původního účelu či nikoliv.

Jak již bylo zmíněno výše, cílem bylo vytvořit fotografie zobrazující můj osobní pohled na architekturu. Pořídít fotografie pohledů kam zamíří mé oči. Fotografie jsem vytvářela spontánně a komponovala je podle momentálního pocitu a vnímání místa. Přistupovala jsem ke každé budově individuálně a přizpůsobovala jsem ji svoji fotografickou strategii. Někdy jsem potřebovala blesk, jindy jsem si schválně vyčkala na západ slunce, aby vytvořil krásné stíny.

Věřím, že mé pocity a informativní stránka může fotografie posunout někam dál. Při svých konzultacích jsem se často sebe samé ptala, co dělá fotografii uměleckou a zda je špatně, že má mé dílo i dokumentární charakter. Myslím, že ona dokumentární strana k tématu související s architekturou patří. Tyto stavby nemusí být zítra stejné, tyto místa podléhají počasí, lidem, kteří je obývají a někdy i pro sebe přizpůsobují. Fotografie zachycené na těchto místech jsou již v nitru dokumentární.

Věřím, že dokumentární i umělecké prvky spolu mohou koexistovat v harmonii. Také věřím, že můj vlastní pohled, kompozice, domýšlení si účelu budovy, to, že já jsem došla přesně

na toto místo, v tento čas, dělá fotografii, podle mého názoru, silně subjektivní. Nejsem si přesně jistá, co dělá fotografii uměleckou a myslím, že nad touto otázkou budu silně dumat ještě dlouho. Je to divák či umělec samotný? Pro mne je ale způsob, jakým jsem fotografie tvořila, silně umělecký. Myslím, že každý vnímáme umění individuálně. V případě čisté dokumentace bych se soustředila na fotografie barevně korektní, focené čistě na kompozici celku s co největší vizuální informativní hodnotou. Věřím proto, že moje fotografie, či práce může být pro někoho přínosem. Ať už pouze po vizuální či informativní stránce.

4. POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

4.1 Popis díla

Má bakalářské práce se skládá ze dvou polovin. První polovinou je série 11 fotografií pro výstavní soubor. Dále publikace doplňující a rozšiřující výstavní soubor o dalších 22 fotografií. Publikace je uspořádána tak, aby každá fotografie měla možnost vyniknout, proto často užívám jednu fotografii na dvojstranu.

Druhou polovinou je práce, která není přímo zamýšlena pro divákovi oči v galerii. Jedná se o portfolio a psanou část. Portfolio obsahuje 40 originálních fotografií s drobnými popisky dokumentující vývoj finálního díla. Zde jsou fotografie uspořádány spíše technicky.

4.2 Technologická specifika

Fotografie byly vytvořeny pomocí digitální zrcadlovky Canon EOS 200D o snímači APS-C s objektivem EF-S 18–135 mm f/3,5-5,6 IS USM. Fotografie byly zachyceny za denního světla společně s užitím interního blesku fotoaparátu či externího manuálního blesku Yongnuo Speedlite YN565EX pro osvětlení scény ve tmavých prostorech. Vznikly barevné fotografie v nekomprimovaném formátu RAW, které později byly upraveny pomocí programů Adobe Lightroom a Adobe Photoshop. Fotografie jsem převedla do Adobe Monochrome, vytvořila vlastní Lightroom presety, které jsem poté na fotografie aplikovala a snímky vyexportovala do obrazového formátu TIFF bez komprese.

Fotografie pro výstavní soubor jsem vytiskla na PVC desku Forex o tloušťce 5 mm ve velikosti 300x400mm. Publikace, vazby V2, doplňující výstavní soubor je vytištěna ve formátu 220x180 mm na lesklý papír o gramáži 150 g/m². Portfolio dokumentující průběh tvorby je vytištěno ve formátu 280x210 mm na matný papír o tloušťce 160 g/m² a svázáno kroužkovou vazbou.

4.3 Přínos práce pro daný obor

Myslím, že nejdén může mít problém najít ve své tvorbě konkrétní přínos. Věřím ale, že každá práce může být nějakým způsobem přínosná. Pokud člověk věří tomu, co dělá, dává do práce čas a snahu, většinou to přínos přináší.

S jistotou však vím, že tato práce mi přinesla velký osobní přínos. Věřím že, můj výzkum o budovách, výsledné fotografie a zážitky při zkoumání budov mě posunuly dál. Ať už jako člověka, či pouze v kreativní sféře. Překonala jsem svůj strach vkročit do těchto budov a vytvořila si možný nový koníček.

Každý máme vždy trochu jiný přístup ke stejné věci, tématu, a jsme schopni ji rozlišně zpracovat a vyjádřit se k ní. Věřím proto, že touto prací přináším svůj osobní pohled na tato místa, na které by se divák mohl na stejném místě dívat jinak. Přináším urbexní fotografie do sbírky komunity zajímavící se o tato pomíjivá místa.

5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

SONTAG, Susan. O fotografii. Paseka, Barrister & Principal, 2002. ISBN 80-7185-471-9.

BERGER, John. Způsoby vidění. Labyrint, 2016. ISBN: 978-80-87260-78-4

GOODWIN, Marc. Architecture's discursive space : photography. Aalto University, 2016. ISBN: 978-952-60-6881-7

SCHULZ, Adrian. Architectural Photography, 3rd Edition: Composition, Capture, and Digital Image Processing. ROCKY NOOK, 2015. ISBN: 978-1-937538-76-7

b) Internetové zdroje

ZBOŘILOVÁ, Zuzana. Současná česká a slovenská fotografie architektury: Subjektivní tendence. Opava, 2012. Dostupné také z: <http://www.itf.cz/dokumenty/zborilova-diplomka-architektura-subj.pdf>. Teoretická diplomová práce. Slezská univerzita v Opavě.

Urban Exploration with the M.U.T.E. Family a.k.a. the Sky Climbers: The Rules of Urban Exploration [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://taylortarter.tripod.com/id3.html>

9 Important Urbex Rules No One Talks About [online]. 2022 [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://urbexiam.com/9-urbex-rules/>

Lost Czech Man [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://www.lostczechman.com/urbex>

Urbex.cz: Vloupání a Nedovolené vniknutí [online]. 2013 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://urbex.cz/2013/09/legislativa-2/>

Google.com [online]. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/>

ÚZK: Nahlížení do katastru nemovitostí [online]. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://nahlizenidokn.cuzk.cz/>

Ptení: Dějiny zámku [online]. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/zamek-pteni/texty?tid=3180&pos=1000>

Prázdné domy.cz: Zámek Ptení [online]. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://prazdnedomy.cz/domy/objekty/detail/486-zamek-pteni>

Vápenka Grygov [online]. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <http://vapenka.grygov.cz/vapenka/>

Události: proměna vápenky [online]. In: . [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <http://vapenka.grygov.cz/udalosti/>

1187-1 Klášterní Hradisko [online]. 1909 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=kmevidm&idrastru=B2_a_14MS_1187-1B_02_03_04

1187-1 Klášterní Hradisko, [online]. 1888 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=kmevidm&idrastru=B2_a_14MS_1187-1A_02_03_04

6. RESUMÉ

Name of my bachelor thesis is „SIGHTS OF URBEX “.

The aim of this bachelor's thesis was to make photos showing urban exploration architecture, also known as urbex in a state as it was when I visited the place. I wanted to show people my way of looking at these buildings and places and share my pure fascination about them. These buildings are subject to the effects of weather, time and people who find use for them.

My other goal for this work was to overcome my fear of entering these buildings since I was always heavily encouraged not to enter them and I have passively developed certain fear and respect for these places. Since this was an entirely new topic for me, I have decided to do some research beforehand. Thanks to Google Maps and Mapy.cz I was able to access street view and view the place from comfort of my own home and check whether the building was still in good shape for exploration.

My approach to each place was different. For one place I have contacted the owner and he agreed to show me the building. One location was a tip from one of my friends and one I have found myself. I took photos with DSLR camera and external flash. I have edited them in Lightroom and exported in TIF for best quality. I focused on buildings that were visually and historically interesting for me. In my thesis, I am trying explain my analysis about building's history since most of the time, I wasn't able to find enough information about them.

My work is separated into two parts. First part includes 11 photographs printed on PVC board and visually and chronologically

sorted publication. Second part is portfolio with notes that is complementary to written thesis.

7. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Klauzurní práce na téma „Shapes“

Příloha 2

Kontaktní dokument

Příloha 3

Desperate Drawings

Příloha 4

Časosběrný soubor fotografií na téma „krajina, architektura, společnost“

Příloha 5

Semestrální práce na téma „Biografie“

Příloha 6

Fotografický soubor „Stíny a zákoutí“

Příloha 7

Unfamiliar Familiarity

Příloha 1

Klauzurní práce na téma „Shapes“

Foto vlastní

Příloha 2

Seminární práce; Kontaktní dokument

Foto vlastní

Příloha 3

Desperate Drawings

Příloha 4

Časosběrný soubor fotografií na téma: krajina, architektura, společnost

Foto vlastní

Příloha 5

Semestrální práce na téma „Biografie“

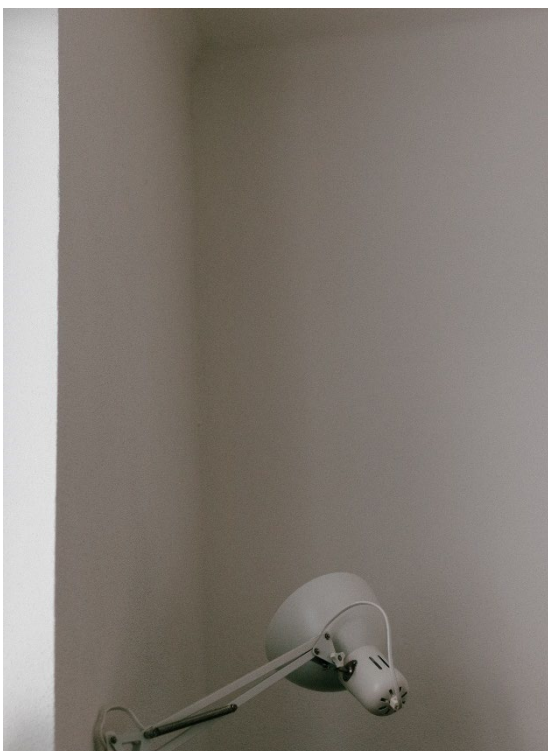
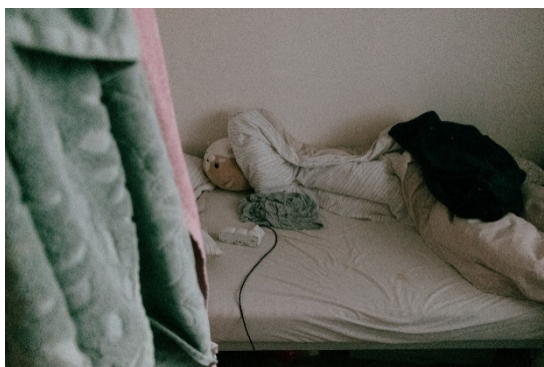
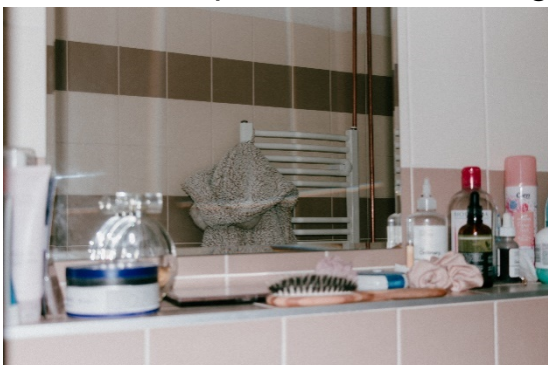

Foto vlastní

Příloha 6

Stíny a zákoutí

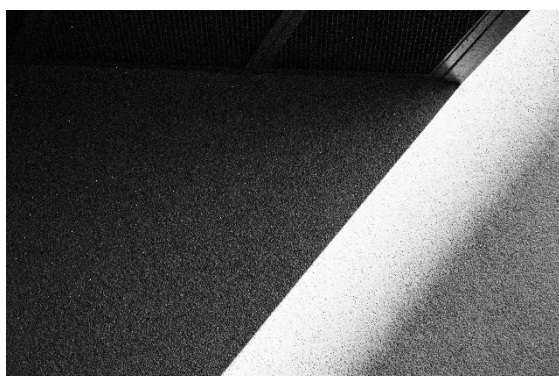
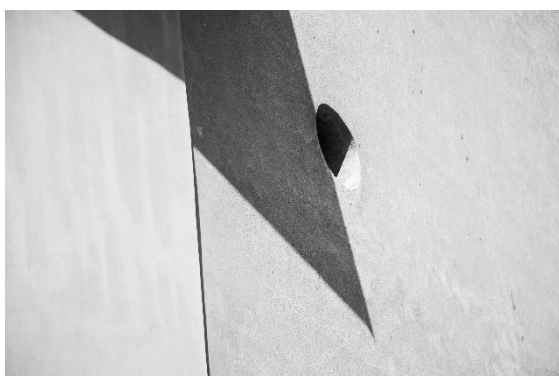
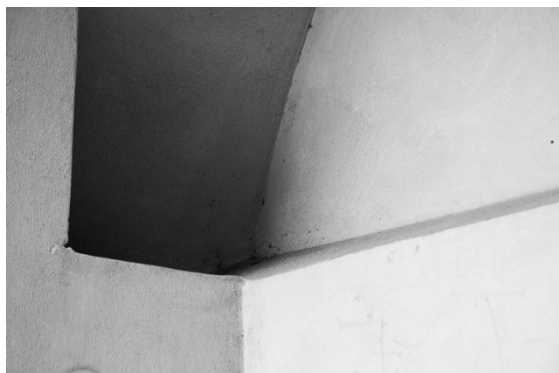
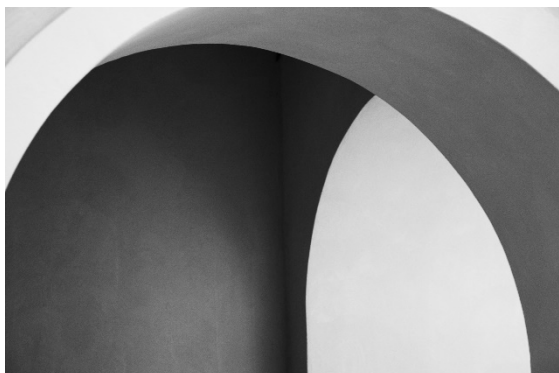

Foto vlastní

Příloha 7

Unfamiliar Familiarity

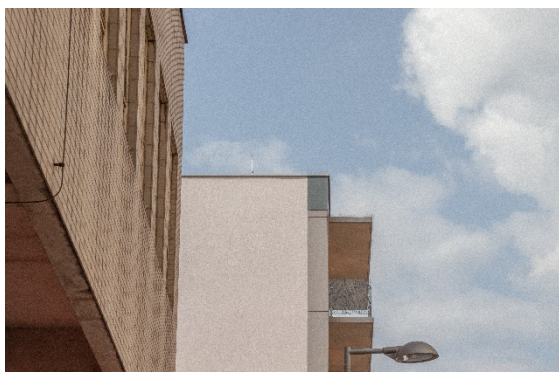

Foto vlastní